

annak is hogy legtöbb szőlő birtokos a szőlő telepítés kezdetétől és még ma sem foglalkozik a szőlőjének jégkár elleni biztosításával, ezt költségvetésébe a telepítésnél nem is vette fel mert irtózik a szerinte fő-
löseges befektetéstől. Hogyha pedig szőlő birtokosaink a szőlőjük telepítés kezdetén a jégkár elleni szőlő biztosító szövetkezetüket létesítették volna, amikor is még új telepítésű szőlőjük holdankénti száma után igen csekély betételt kellett volna a szövetkezeti alaphoz évről évre járulni amivel ma oly nagy szövetkezeti alappal rendelkeznek, amiből a jégkár biztosításukat a rendes évi díjjal befizetésének hozzá járulásával szép összeget biztosíthattak volna maguknak. Így még ma sem késő annak megvalósítása — igaz hogy nehezebben fog menni, de azt hiszem gazdáinknak elégé intő példa lesz ez évi nagy kiterjedésű jég verés, ami kivétel nélkül kisebb nagyobb mértékben az egész országon végig vonult. Gazdáink tanulhattak ez évben és így saját érdekük kívánja, hogy a szövetkezet felállítását végezték minél előbb értekezletre jöjjenek össze, mert ha most ideje korán meg nem kezdik — ugy a drága pénzen fizetett munkáltatási viszonyaink a szőlő ez ideig beadott jövedelmét pár év, ha olyan lesz mint az idei ugy föl-
emészli — de még hozzá anyagi zavarokba kergeti a gazdát.

Az egész országban az 1907-ik év sanyaru időjárása talpra állította a szőlőgazdákat, — de különösen ez év nyári jegverések komoly megfontolásra készítette a gazda közönséget. Mert igaz is, hogy a szőlő munkást jó drágán, 2—3 4—5 korona napi bérral fizetjük — és még sem biztosították a gazdák szőlőjüket jég ellen. Dohány termelésünkön ahol is a gazda fele jövedelemben részesül — állandó jégbiztosítás köt, aminél csak fél annyi a kiadása mint mondjuk egy 100—200 cat. szőlő telepinél. Riscó tehát a szőlőnél nagyobb, így azért kell, hogy a jégkár elleni biztosító szövetkezeteket felállítsák gazdáink, — ha mondjuk mást nem kapnának is mint az évi szőlő munkáltatási költséget részben, vagy egészben a biztosító szövetkezetektől a jégverés alkalmával, így is nyernének, mert legálább a szőlő munkájának költséget redukálnák, vagy lehet, hogy egészben is megterülne gazdáinknak.

Csakis egy mentséget tudok felhozni, hogy a szőlő birtokosok a homoki szőlők telepítésénél nem igen vették figyelembe, vajjon rendes jég járta-e a hely, ahol szőlőt akarnak telepíteni avagy ritkan fordul e elő jégverés? és végül sok gazdát vissza riasztott a biztosítási intézetek szőlő jégverése elleni magas díj fizetése, — ami igaz is oly magas, hogy biztosító társulatoknál, a szőlő jégkár elleni biztosításnál igen nagy számítást kellett vetni a gazdának. Ha azonban azt vesszük, hogy a nagyobb uradalmak szőlőinek telepítésének megválasztásánál annak megállapítása, hogy jég járta hely e semmi nehézségekbe nem ütközött volna, mert előzőleg már az ott levő mezőgazdaságok a jégjárásokról tudomással bírtak. Ha tehát a szőlő birtokosok a szőlőjüket a jég kár ellen biztosítani akarják, ha némileg kárpótolni akarják magukat, ugy sürgősen meg kell alakítani a szőlő biztosító szövetkezeteket. Mert ha ezt a mélyreható, áldásos intézményt nem létesítik gazdáink, ugy — nem akarok jós lenni, de előre mondhatom — a homoki szőlőkön visszaesés fog be állani. Szőlő jég kár elleni biztosító szövetkezetek felállítására javaslataimat az alábbi pontokban terjesztem elő.

1. A szőlő jég kár elleni biztosítási szövetkezetek felállítására létesítendő vármegyei szőlészeti egyesület keretébe illesztették be.

2. A vármegyéenkénti jég kár tételtől járás szerint külön-külön díj kiszabás készítessék, de egy vármegyében három féle is létesítsék, azon alapon ahogy a biztosító társulatok készítik: Így lenne kevésbé közepes és rendes jég járta hely kijelölve és eszerint szőlő cat. holdja után 10—15—20 koronás díjszabás állapíthatnék meg.

3. Szőlő becslésnél a jég kár nagysága vétetnék fel és mindig a kifizetés illetőleg segély csakis szüret után folyósíthatnék. Becslésnél alapul vétetnék először 10 évi átlag termés, szőlő fajták, szőlő tavaszi fejlődése, tavaszi fagy kár. Másodsor a szőlőmunkás viszony, a szőlő rendes meg munkálása, metszési rendszer, a védekezések rendes kerestül vitele és annak rendes időben való végzése. Harmadsor a leszárt must mennyisége annak értékesítési ára. Így az évi átlag termés hozam a jégverésből származott el nem ért mennyiségeért nyújtandó kárpótlás ezen az alapon fizetnének ki.

4. A szövetkezeti alapszabály értelmében szigoruan köteleztetnék a birtokos a jégverés után a szőlő rendes munkáját ugy szintén a védekezést érte permetezést porózást végezletni, mert annak elhanyagolása a még reménybeli termés mennyiséget csökkentené. Ez pedig a szőlő biztosító szövetkezetek kizsákmányolására vezetne.

5. Végül alapszabály szerint kimondandó, hogy a szőlőjégkár elleni biztosító szövetkezetek vezetésére csak is törvényesen igazolt szőlészeti szakon egyhuzamban önállólag 12 éven át működők alkalmazandók. Szőlészettel nem foglalkozók a szövetkezet vezetésére el nem fogadandó.

Szerintem a létesítendő vármegyei szőlőbiztosítási szövetkezetek alapszabályainak kidolgozására a „Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesület“-ét kellene gazdáinknak felkérni, ugyszintén a földmívelési kormány is megbízná a szövetkezeti szabályok elkészítésével. Kormányunknak módjában van, hogy beszeresse a vármegyéenkénti díjszabáshoz is a szükséges adatokat. Ezen az alapon tehát kezdeményeződnek kellene lenni a kormánynak, ha az aként megkezdte a további fejlesztést a társadalmi alapon létesült szőlőbiztosító szövetkezeteknek kellene azután átadni. Az kétségtelen, hogy a mi szőlőgazdaságunk szervezkedés tekintetében egészen hátra van más országok szőlészeti mozgalmainak is elért sikereivel szemben. Azért is haladunk olyan lassan előre. Ezen mielőbb segíteni kell.

Murányi Ödön

uradalmi szőlészeti intéző.

TANÜGY.

Szabolcsvármegye tanítóihoz.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az alkoholizmus terjedésének megakadályozása céljából folyó évi július hó 29-én kelt 2275—907. eln. sz. alatt rendeletet intézett az ország összes tanközületének vezetői, illetve tanfelügyelőihez. Ezen rendelet értelmében felkérem ezen vármegye összes tanítóit, sziveskedjenek legkésőbb nov. hó végéig saját megfigyeléseik és tapasztalataik alapján az iskolájukba járó tanközületekről az alábbi kérdések szerint véleményt mondani:

1. A tanuló abstinens-e?
2. A tanuló naponta mennyi és milyen (bor, sör, pálinka) szeszes italt kap?
3. Ha kivételesen iszik csak szeszes italt, mikor és mennyit?
4. Milyen befolyása van a tanuló alkohol fogyasztásának a tanulásra és magaviseletre?
5. Szülője, orvosa, vagy ki nyújtotta először és mikor az alkoholt?

Nyiregyháza, 1907. évi szept. hó 1.

Szabolcsvármegye kir. tanfelügyelősége.

Szabolcsvármegyei gazdasági egyesületi közlemény.

A m. kir. kassai III. honvédek rületi hadbiztosság a kerületéhez tartozó honvédsapatok 1908. évi kenyér- és zabszükségletének biztosítására vonatkozó hirdetményt megküldte.

Az egyes állomások kenyér- és zabszükségletének jegyzéke, valamint a szállítási feltételek és ajánlati minták a gazdasági egyesület titkári hivatalában megtekinthetők.

UJDONSÁGOK.

Telefon szám 139.

— **Képviselői közgyűlés.** Nyiregyháza város képviselőtestülete, e hó 20-án pénteken délután 3 órakor, a városháza nagytermében rendes képviselő testületi közgyűlést tartott. A tárgysorozat egyes fontosabb pontjairal külön újdonságokban foglalkozunk.

— **Lelkész választás.** Tiszalökön az ev. ref. egyház Bartha Lászlót egyhangulag lelkészé választotta.

— **Hivatal vizsgálat.** Mikecz Dezső alispán, Fejér Imre t. főügyész kíséretében e hó 20-dikán megvizsgálta Dögbe közseg pénz- és ügykezelését.

— **Gyászrovat.** Sulyos csapás érte ifj. Kállay András nagyhalászi földbirtokost es feleségét. Másfél éves kis Mártha leánykájok e hó 14-én hirtelen meghalt Ujfehértón. — A szomorú hírt a következő gyász jelentés tudatja: ifj. Kállay András és neje Gencsy Mártha, egy magok, mint a nagyszülői és a számos rokonság nevében tudatják imádott kisleányoknak Mártának rövid szenvedés után, 18 hónapos korában folyó hó 14-én d. e. 1/29 órakor történt gyászos elhunytát. A drága kis halott hűt telmei f. hó 15-én d. u. 4 órakor Ujfehértón, a rom. kath. egyház szertartása szerint lesz borbélyozva és onnan Nagyhalászba a családi sírboltba örök nyugalomra helyezve. Az engesztelő szentmise f. hó 16-án d. e. Nagyhalászban fog az egék urának bemutatni. Áldás és béke lengjen a kedves kis halott áldott porai felett!

— **A magyar posta ünnepe.** A minap volt negyvenedik fordulója annak, hogy a magyar állam a posta és táviró intézményeit üzembe vette.

Valóban szebb ünnepet, jubileumot közhivatal alig ülhet.

Mert a magyar posta büszke lehet arra az eredményre, amit elért. A külföldön is híre, tekintélye van és nem egy állam küldi ki emberét, szakértőjét, hogy a magyar postát, mint mintaintézményt tanulmányozhassa.

Nekünk fiatalabb nemzedéknek talán fogalmunk sincs arról, hogy mi volt a magyar posta csak ennek előtte pár évtizeddel. Hát még 40 esztendővel.

Bérbe vették a posta monopóliumot, azaz levél és áruszállítást. Hát még a postai közlekedés maga, mily kezdetleges és nehézkes volt. Arról a mai nemzedék talán nem is tud magának hű képet alkotni.

Hol vagyunk ma? Mikor gőzerővel dolgozik a postahivatalokban a postaszemélyzet is, nemcsak a vasút.

Megbízhatóbb, pontosabb postája alig van a világnak, mint a magyar. Csudás dolgok, esetek tanuskodnak erről.

A postaintézmény hivatalnokai mintá hivatalnokok. Munkásság, lelkiismeretesség, sőt önfeláldozás jellemzi őket.

Talán egyetlen hivatalos osztály sem érdemli ugy meg a közönség elismerését, mint a mi derék postásaink.

— **A „Nyiregyházi Leány-Egyesület“-** október hó 12-én és 13-án tartandó bemutató estélyének programja már végleg meg van állapítva: 1. Prolog írta Dr. Szabó László, előadja Kertész Bella, 2. Nőkérdés 1 felvonásos vigjáték, 3. Élőképek (szobrok) 4. Zrinyi Ilona levele solo, enekli Eckerdt Ilonka, zongorán kíséri Eckerdt Irénke, 5. A négy évszak, táncos felvonulás (balett). E program biztosítékul szolgál arra, hogy a közönség a legkellemesebben fogja eltölteni azt az estét, melyet a legnemesebb célt szolgáló egyesület az éhező gyermekek érdekében tart. Különös sensációra tarthat igényt a program utolsó pontja. E balettet a nálunk jól ismert Perczel nőverek, a debreceni színház két balett táncosnője tanítja be s gyönyörű, a 4 évszaktól jellemző jelmezekben 48 hölgy és kis leány fogja lejtetni. Az estélyekre külön meghívók nem bocsátottak ki.

— **Iskola felszentelése.** A királytelki szőlőskertben a helybeli r. kath. egyház által létesített új iskolát a múlt vasárnap szentelte fel szép ünnepély keretében Petrovits Gyula esperes, apát plebános.

— **Országos verseny Debreczenben.** Gyönyörű időben, nagyszamu előkelő közönség jelenlétében folyt le a Debreczeni Tornaegyesület vasárnapi versenye. A vidék és a város legjobb erői mérték össze tudásukat a bajnoki címért és a közönség mindvégig izgalommal és érdekes küzdelmek tanujá volt. Valóban öröndetes jelenség, hogy az intelligens közönség édeklődni kezd a testnevelés némes ügye iránt. A versenyen részt vett a Nyiregyházi Torna- és Vivő-Kör is és pedig igen szép eredményrel: Ugyanis sulydobásból csapat versenyben a nyiregyháziak a második díjat nyerték. Kirschoffer Kálmán négy díjat nyert és pedig sulydobásból II., sulyemelésből II., diszkoszvetésből III. és gerelyvetésből a II. díjat. Matulka Ödön a gerelyvetésből a III. díjat hozta el. Pivnyik Andor helyből magas ugrásból a III. díjat, a staféta versenyben pedig a II. a nyiregyházi staféta, Schönfeld, Murányi, Csernak és Pivnyik lettek.

— **A Nyírvíz szabályozó társulat** október hó 7-én délelőtt 10 és fél órakor Nyiregyházán, a társulat hivatalos helyiségében tartja őszi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: Elnöki előterjesztés. 1. Miniszteri leiratok. 2. Az 1906. évi számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, mely a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át közszemlére van kitéve. 3. Az 1907. évi számadások megvizsgálásával megbízandó küldöttség megválasztása. 4. Az 1908. évre vonatkozólag összeállított költségelőirányzat megállapítása. 5. A Tiszavölgyi közgyűlésre társulati képviselők kiküldése. 6. Kiseb bejelentések. A szavazás, a jogerős haszonarányos kules alapján, az 1907. évre összeállított szavazati listajrom szerint fog gyakoroltatni. Az érdekeltségi képviselők, két tanu által előttemezett megbízó leveleiket a közgyűlés megnyitása előtt a társulati igazgató-főmérnöknek sziveskedjenek letenni.

— **A nagyállói járási székház építkezése.** Szabolcsvármegye alispánja a nagyállói járási székház építési és átalakítási munkáira versenytárgyalást hirdet. A teljesítendő munkák előirányzata 19244 kor. 72 fill. Az ajánlatok akár az összes munkák együttes elvállalására, akár egyes munkanemekre kiállitva szeptember 30. d. e. fél 10 óráig 5% bántpénzzel ellátva Szabolcsvármegye alispáni hivatalában Nyiregyházán adandók be és a műszaki művellet, va' a mint a részletes feltételek a m. kir. államépítészeti hivatalban Nyiregyházán tekintendők meg.

— **Eskü letétel.** A nyiregyházi rk. esperesi kerület tanítócsigája esütörtökön, e hó 9-én d. e. 10 órakor tette le az 1907. évi XXVII. t.-cz. által előirt hivatalos esküt Nyiregyházán a rk. iskola egyik termében dr. Witt György kir. tanfelügyelő, Petrovits Gyula esperes, apát plebános s az illetékes lelkészek, mint iskolaszéki elnökök jelenlétében.

— **Tifasz járvány Debreczenben.** Debreczenben a tifusz egész esztendőben szedi áldozatait, de most határozottan járványosan lépett fel. Sajnos, a hír annyira való, hogy már a hatóság is kezbe vette az ügyet, meglette a kellő óvintezkedéseket és felhivta Debreczen város közönségét, hogy a tisztasággal, az ivó víz és a gyümölcs élvezésénél való kellő körültekintéssel igyekezzenek a baj terjedését megakadályozni. Debreczenben a tifusznak igen sok áldozata van már az utóbbi időben. A betegség esiráját az ivóvízben keresik.

— **Bíró választás.** A Smándi Dénes halálával megüresedett főbírói állást Balkányban Pásztor Károly földbirtokossal töltötték be.

— **Az érseki Kazinezy-szobor leleplezési ünnepélye,** melynek vármegyénk főispánja: Vay Gábor gróf is egyik díszelőke — mint említettük — folyó hó 22-én fog lezajlani Érsemjénben, a behatlatlan nyelvjutó szülőhelyén.

— **Közjegyzőség Tiszalökön.** A tiszalöki választókerület tíz tagu küldöttsége tisztelt Günther Antal igazságügyminiszterrel, arra kérve őt, hogy Tiszalökön közjegyzőséget állítson föl. A tiszalöki küldöttség szó-noka Dömötör György plebános volt, aki kifejtette a kérelem jogosultságát s hogy a tizenhat közseg 40.000 főnyi lakosságának érdeke az, hogy a közjegyzőség föl-
állítsassék. A miniszter a küldöttséget szivesen fogadta és jóindulattalról biztosította.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Dorcsák Jenő helybeli pü. fogalmazó gyakornokot a nagybeeske-
reki m. kir. pénzügyigazgatóságához fogalmazóvá, — az ekként megüresedett fogalm. gyakornoki állásra pedig dr. Sterbinszky Ottó szepesszolaszi lakost nevezte ki.

— **Szabolcsvármegyei községi- és körjegyzők együletének közgyűlése.** Tegnap délelőtt, e hó 21-én tartotta a szabolcsvármegyei községi és körjegyzők egy-
lete rendes őszi közgyűlését a vármegyei hiza nagyter-
mében. Tóth József együleti elnök megnyitó beszédében közöndet mond a főispán urnak és az egész vármegye-
gyeek tisztikarnek, hogy a közelebb lezajlott jubileumi
ünnepségeken történt megjelenésükkel a jegyzők iránt
érett jóindulatuknak tanujelét adni szivesek voltak. Elnöki
megnyitó egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni,
az egész vármegyei jegyzői egyuletekhez megküldetni,
a „Nyirvidék“-be és az „Egyetértés“-be közzétel-
letni határozottatott. A múlt évi számadásra nézve pénz-
láposnak a felmentvény kiadatott. Budapeston a folyó
év és hó 29-én tartandó országos egy-üti közgyűlésre
Tóth József elnök, Kéky László, Nemes Béla és Csendes
Mihály küldetnek ki. Tóth József indítványára a köz-
gyűlés táviratilag üdvözli Szegeden a folyó hó 22-én
tartandó országos tisztviselői kongresszust. Az elnöki
jelentést jövő számunkban közöljük.

— **Uj vonatok Debreczen és Nyiregyháza között.** A m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége október 1-től Debreczen és Nyiregyháza között egy új
mótor vonatpárt helyez forgalomba, és pedig az egyik,
amely Debreczenből éjjel 10 óra 40 perckor indulva
Nyiregyháza éjjel 12 óra 20 perckor érkezik. Debreczen
felé pedig reggel 4 óra 49 perckor fog Nyiregyházáról
indulni és Debreczenbe reggel 6 óra 35 perckor érkezo.
A jelenlegi 4713. mótoros vonat Ujfehértótól Debreczen
október 1-ével megszünik.

— **A közhivatalnok lefoglalható fizetését.** az 1600 korona minimum helyett Günther Antal igazság-
ügyminiszter, a végreh. járási törvény módosítását célzó
törvényjavaslatában, tekintettel a nehéz m. gélhetési vi-
szonyokra 2000 koronában vette fel.